हरी.

॥श्रीपांडोरंगाय नमः

आ. २२

॥श्रीकृष्णनाथायनमः हृदयंडोल्हारासुंदरा ॥ मनबुधीचीत आहंकार ॥ च्यारीचरण आ
॥क्षय परीकर ॥ द्रढ जडल सवेदा ॥१॥ धर्माथकाममोक्षगंभीर ॥ हेचेहूकडे लावीलादोर ॥ या
॥वरी भाववैसकार ॥ आतीमवाळ पसरीला ॥२॥ त्यावरी प्रेमगादीसुघड ॥ पाटीसी धैर्या
॥चौलोड ॥ वरीवादचा आखंड ॥ प्रकाशमयलावीला ३॥ ऐसीयाडोल्हारीयावरी समर्थ ॥
॥आखंड बैसगुरुनाथ ॥ जो आवेवरहीत आमुतसुती ॥ श्रीदत्त दयाळु जो ॥४॥ ब्रह्मानंदगुरु नसगु
॥ळ ते बोतल गुरुरूपनीखळ ॥ जो द्वाडवीकारारहीतनीर्मळ ॥ आचेळ आठलआकळ जो ॥५॥
॥ऐसा परात्परनीर्गुण ॥ तो ध्यारके मासी होउन सगुन ॥ पांडवपाळक नारायण ॥ सचीदानंदाघन
॥तनुजो ॥६॥ ते लीलादावीली बहुत ॥ बतीसावे आध्यारगत कथार्थ ॥ सुभद्राहरण करुनी पा
॥र्थी ॥ इंद्रप्रहस्तासी पैगेला ॥७॥ कीष्णकुंपस्ता बलआभीनव ॥ हाका प्रहस्ती आसतीपांडव ॥

पुढवृतांतवर्तलाआपुर्व। श्रोतेसविपरीसातो॥ ८ कमलोद्भवसुतनारदरुषी। येकदाआलाये
मसभेसी॥ सुर्यसुतसन्मानुसयासी॥ पुजाकेलीआदरे॥ ९ तोयमसभेसीपुंडराज। नारददेखीला
तेजपुज्य। जोपुण्यदेहेपावोनसहज॥ सुखरूपबैसलासे ॥१०॥ पुंडह्मणेनारदासी। जरीस्वामीम्र
त्यलोकाजासी॥ तरीयेक्रप्रस्तीममपुत्रासी॥ रुक्मीन्याआज्ञाकरावी॥ ११॥ जरीकरालउराजसुयज्ञ॥
तरीइंद्रसभेसमींबैसेन। येमकरीतामजमान। परीमासेमनवीटतसे॥ १२॥ येथजीवासीवाच्या
चेणेहोत। कुंभपाकादीयातनाबहुत। तेणेखेदपावेचीत। नलगेपरमार्थसाधन। १३ जरीरा
जसुयज्ञकरी। तदरीपुरंदरआपणासेजारी। टावदेउनीयानाथीरी। नानापरीसुखदेत॥ १४॥
मगबोलेवीरस्थीनंदन॥ आवस्यमीधर्मासीसांगेन॥ ताह्माकउटीलातेथुन॥ वीनावाहनउर्ध्वपंथे १५
मस्तकीरुलतीजटाभार॥ गौरवर्णजैसासीतकर॥ यज्ञोपवीतरुलेसुंदर॥ उतरीवस्त्रझळक
तसे॥ १६॥ क्षीरसमुद्रीधुतले॥ तैसेआवरणवस्त्रदीव्यशोभले॥ द्वादशठाईलेसलेतेजमीरवले॥

सोभ पादुका पदयुगळी ॥ १७ दीव्ये गादी दीव्य सुमणी ॥ जो सदा पुजी जे दीव्य देव गगनी ॥ ब्रै
सा माहाराज नारद मुनी ॥ ईंद्र प्रस्तासीं पै आला ॥ १८ धर्मे देखीला नारद मुनी ॥ साष्टांग नमला
प्रेमे करुनी ॥ दीव्य सींव्हासनी बैसोनी ॥ शोडशो पच्यार पुजीला १९ ॥ जोडोनी या दोन्ही कर ॥ धर्म
उभा राहीला समोर ॥ ह्मणे आजी भाग्य थोर ॥ द्रीष्टी देखीला नारद मुनी ॥ २० नारद ह्मणे ते वेळा ॥
पंडुराज स्वर्गी भेटला ॥ तेणे नीरोप तुह्मास सांगीतला ॥ राजसुय स्वे करावे वेगे २१ ॥ त्या पुण्य क
रुनी सहज ॥ शोक्रा सेजरी बैस पंडुराज ॥ तुह्मी पुत्र त्याच्ये तेज पुज्य ॥ करावे काज येव्हडे २२ ॥ ऐसे
धर्मरायास सांगोन ॥ उर्ध्वपथे गेला ब्रह्मनंदन ॥ धर्मराज बंधुस बोलाउन ॥ वीचारासी बैसले २३ ॥
ह्मणे सुकृत करुन केला पीत्रु कैवल्य ॥ व्यर्थ मग काय वाचुन ॥ त्याच्ये व्यर्थ गेले धर्म दान ॥ तपाचरण
कायेस २४ व्यर्थ गेला पीत्रु कैवल्य नाथ ॥ तो पुत्र नर्कप्रेत देह जंत ॥ तो वाचुन सुभाग्य व्यर्थ ॥ आन

(33)-3

पकारी आभागी ॥ २५ पीत्रु वचने नीघ पजे त्रास ॥ सद्गुरु सी करी द्वेष ॥ कुशब्द बोले मातेस ॥ तो
आल्प आयुषी जाणीजे ॥ २६ सत्पुरुषाची करुन नींदा ॥ आपमानी जो ब्रह्मवृंदा ॥ वीद्येव
ले प्रवर्ते वादा ॥ तो आल्प आयुषी जाणीजे ॥ २७ भक्त देखता करीघ पहास्य ॥ साधु नृला त्या
वीन सतेच दोष ॥ सद्गुरु ह्मणे मी वीद्यष ॥ तो आल्प आयुषी जाणीजे ॥ २८ ॥ काया वाचा आ
नीमान ॥ पर पीडा ही सा करणे ॥ भुतद्रोहो हो करी जारण मरण ॥ तो आल्प आयुष जाणीजे २९ ॥
नींदी माहापुरुषाचे ग्रंथ ॥ न सते च काही कुल कार्थ ॥ भाग्य वीद्या मद सदा उनमत ॥ त्या
सी आध: पात सुटेना ३० ॥ मी वीष्णु भक्त आहे माया ॥ ह्मणे नीनींदी नीलकंठा ॥ तपश्वी
देखा करी चेष्टा ॥ या सी आधपात सुटेना ॥ ३१ श्रीहरीचे गुण कीर्तन ॥ जो आव्हेर न करी श्र
वन ॥ या की वीष्णु भक्ति पेडुन ॥ या सी आध:पात सुटेना ॥ ३२ मी सीवभक्त आती नीर्मळु ॥
जो वीष्णु नींदा करी चांडलु ॥ न सते कुमीग स्तापी जो खलु ॥ त्या सी आध पात सुटेना ३३ ॥

(33)-4

सभेमाजी दुरोक्तीबोले। जेणे भल्याचे ह्रदये उले। जे टरवी हिनसदा खले। यासी आधःपात
सुटेना। २४ नीनीशक आरसामुखपाहे। तो वरी रुपाची आभीमान वाहे। ह्मणे माझ्या रुपासी
तुलणा नये। रतीवर पाहता ची २५। मी येक जाणतो सर्वस्व। असा धेडक सदा आभीमान। तो
नीच सकळ मुखीहुन। कर्म करी सासरी। २६। असो तआता हे बोले। जो पीतृवचेन न करीसु
फळ। तो पुर्ण आभागी केवळ। माहाखळ जाणावा। २७ नारद सांगीतले येउन। कीरा
वारुजसुयेरन। तचते बोलीले भीमार्जुन। उत्तम वचेन धर्माप्रती। २८। प्रथ्वीचे राजे जी
कोन। द्रव्य आणावे बलेकरुन। तरीच पावल सीधी सकळ यस्न। बहुत कष्टी ण काय
दीस। २९। तरी द्वारकानाथ श्रीक्रीस्ण। जेण्याने कदुंदुभीचे ह्रदयरत्न। तो जरुरु आली
यावीण। कार्य साधन नव्हेची ४०। मग श्रीक्रीष्णासी दीव्य पत्र। पाटवी धर्मराज पंडुपुत्र।

दुतपाटवीलासत्वर। ध्यारकाधीशबोलावया ४१ आलाजरासंदाचेबंदीछत्रपती। पडलेबावी
ससहश्रनृपती। तीहीलीहीलीपत्रश्रीहरीप्रती। आज्ञासंसोडवीजगत्पती ४२ दोन्ही
कडोनआलीपत्र। धर्मवाचीजेवारीजेनेत्र। मगकायकेलेस्मरारीमीत्र। तेजाणीजेपरम
२ प्रीती ४३ मनीधीच्यारीकमलोद्भवपीता। आधीजावेशक्रप्रस्ता। भेटोनयावेपंडुसुता। २
कार्यतहतासाधावे ४४ तोस्तीधर्मकायकेले। चौदीपाप्रतीतेवेळे। चौघेबंधुपाटवी
ले। राजयाप्रतीतेधवा ४५ सेनाअपारमेळउन। उतरदेसीगेलाअर्जुन। तेणेसक
ळराजेजीकुंन। द्रव्यअपारआणीले ४६ पुर्वेसपाटवीलाभीम। तेणेथोरकेलापरा
क्रम। राजेजींकोनबळोत्मे द्रव्यआणीलेतेधवा ४७ दक्षेणेसपाटवीलासहदेव। तेणेपु
रुषार्थकरोनअपुर्व। भुपतीदंखोनीसर्व। अपारद्रव्यआणीले ४८ पश्चीमेसपाटवी
लानकुळ तेणेनृपजींकोनीयासकळ। थोरकेसआलाप्रबळ। सेनेसहीततेधवा ४९ ॥

नगराबाहेर येउन ॥ श्रीहरीस पत्र लीहुन ॥ माथा धर्माची मुद्रा करुन ॥ दुताहाती धाडले ॥ ५० श्रीरंग
पत्र उकलीले देखा ॥ तो धर्माची मस्तकी आसे सीरवा ॥ तो दावीले श्रीकृष्ण मस्तका ॥ हृदइ धरीले
सप्रेम ॥ ५१ ॥ ह्मणे मी आजीतनी ऋणी ॥ परी मज भक्ती जीं कीले संपुर्ण ॥ मी सधात यांचे आधीन
त्यांचे वचन मानी मी ॥ ६२ ॥ जे दावीती धन वाद्यात बळ ॥ त्यासी नातुडे तमाळनीळ ॥ मी भक्ता
अधीस सर्वकाळ ॥ जे प्रेमळ आंतरींचे ६३ ॥ आन तें जन्मत पके केले ॥ पांडवीं पुर्वीच मज जींकीले ॥
हरीनं आपार द्रव्य तेवेळ ॥ धाडीं दीधले माद्रीसुता ॥ ६४ द्वारकेबाहेर येउन गोपाळ ॥ नकुळा भेट
ला तात्काळ ॥ नकुळ धरीले हृदय पदकमळ ॥ जगंद्वंद्याचे तेधवा ६५ ॥ नयनींचे आश्रुजीवन ॥
तेणे प्रक्षालीले कृष्णचरण ॥ कंठ दाटला प्रेम करुन ॥ जगजीवन हृदइ धरी ५६ ॥ नकुळ ह्मणे
श्रीकरधरा ॥ ब्रह्मांडनायका भुवनसुंदरा ॥ कंसांतका मधुसंहारा ॥ समरधीरा गोवींदा ५७ ॥
त्रा तुसा मी दासानुदास वीघ्नभारा ॥ म्यापर्यासी रोकेली मुद्रा ॥ धीरसीजनका प्रताप रुद्रा ॥ अन्याय

क्षेमाकरीहा ६८॥ श्रीरंगह्मणेसरवयासैक॥ तुह्मीनीजप्रेमंदेउनआलोलीक॥ मजवीकतघेतले
देख॥ सहस्रसस्त्रीवाचा ६९॥ नकुळाघारेकेमाजीनेला॥ दीव्यवस्त्राभरणीगौरवीला॥ द्रव्यआपारदीले
तेवेळा॥ जेभोगीतांतनगणेची ६०॥ आसनीघेउनमाद्रीसुत॥ ईद्रप्रहस्ताआलात्वरीत॥ धर्मासवंदु
नसमस्त॥ वृतांतसांगयास्केचा ६१॥ सद्गदीतजालाराजाधर्म॥ ह्मणेआमुचारीणीपुरुषोत्म॥ तव
तोवीश्वमनाभीराम॥ येताजालाशंखप्रस्ता॥ ६२ पुढेधाउनधर्मराज॥ वंदी[redacted]लीहरीचेचरणा॥ ४
बुंज॥ वर्तमानजालातासहज॥ सकथीलाहरीप्रती ६३॥ येकजरासंदवेगळाकरून॥ सर्वराजजी
कीलेपुर्ण॥ मगबोलेकंसप्राणहरण॥ तरीयस्रेनकेसाहोरिल॥ ६४ जरासंधपरमप्रबळ॥ मथुरेसी
धरीलासत्रावेळे॥ परीसाचामरणाचकाल॥ समीपआसेयावरी ६५॥ मगभीमआणीअर्जु
न॥ संगंघेउनजगजीवन॥ संडेत्रीवर्गनीघोन॥ येतजालेमागधपुरी ६६॥ दुर्गठासकुन
नीजबळे॥ आडमार्गग्रामालगेले॥ तोभेरीनीशानदेखीले॥ भीमफोडीलेह्मणोनी॥ ६७॥

ब्राह्मणवेशतीघेधरीले॥जरासंदाचेमंदीरासीगेले॥तोबलीहरणटाकावयातेवेळ॥बाहेरथा

लाजरासंद ६८॥तेणेदेखीलेतीघेब्राह्मण॥जरासंदकरीतयानमन॥तवतेनबोलतीधरीले

मौन्य॥आसीवीनिननेदीच॥६९॥जरासंदांचेयखे शाकेलजाउन॥मौन्यचबैसलेतीघजण॥रा

जाह्मणेकैसेब्राह्मण॥यंचेनकांहीनबोलती ७०॥जरासंदह्मणेधोजहोसागा॥कायमनीरखु

आसेलमागा॥हरीह्मणेयुध्यभीक्षादेखिगा॥तीघामधुनीयेकासी ७१॥जरासंदपाहेश्चस्त॥

वीलोकुन॥तवतोदेखेगोधावळीचीन्ह॥ह्मणेहेनव्हेतीब्राह्मण॥माहाक्षेत्रीआहेती ७२॥जरा

संदबोलेवचन॥म्याभीक्षादीधलीतुह्मालागुन॥परीतुह्मीतीघेजण॥आहाकोणसांगीत ७३॥

मगश्चरूपप्रगटीलेतीघजणी॥तोभीमार्जुनचक्रपाणी॥मगजरासंदह्मणेतानी॥कायबो

लीलेतघवा ७४॥हाविगळकपटीकसारी॥यासीमीयुध्यनकरी॥अर्जुनहीपाहतासमरी॥

द्रीष्टीमासीभरेना ७५॥काहीभीमतगेलमजसी॥मीयुध्यकरीनयासी॥मगनगरा

(33)-9

बाहेरप्रदेसी॥ च्यौघेजणचालीले ७६॥ युध्यभुमीकानीकटकरून॥ जरासंदआणीभीमसे
न॥ उभायाकीळागदाफडताळून॥ गगनीसुरवरपाहती ७७॥ गदाखणखणावाजती॥ ब
ळेउद्भटहाकदेती॥ नाराळीभतीसेब्दउटती॥ दुमदुमीतीदेवयान ७८॥ चेक्राकारउडीया
६ घेती॥ वर्मीगदाघायहाणीती॥ सींव्हावरीसींव्हलोटती॥ तैसेसगटतीयेकमेका ७९॥ जैसेमेरू
आणीमांदार॥ पुर्वशिक्षेसुतआणीरवीकुमर॥ उसणेघाईपरस्परे॥ आलोटजैसेभीडती ८०॥
करूनीचक्राकारमंडळ॥ तोलुक्यातकरीतीयुध्यकेलेछ॥ नवनागसहस्त्राचेबळ॥ दोघेतसे
मानची ८१॥ येकीकडेचेमकादावीती॥ सवेचीगदाहाणीती॥ फोनोनसर्वांगचुरहोती
भीन्नभीन्नपरस्परे ८२॥ वीरश्रीमदेमाजलेजेव्हां॥ शेरीव्यथानाठवेतेव्हां॥ पार्थआणीरु
क्मीणीधवा॥ आलीआश्चीर्यवाटत॥ ८३॥ नवदीवसनवरात्री॥ दोघेहीनटळतीवीरक्षे
त्री॥ दोघेहीधावंताधणधणानीधरत्री॥ प्रतीशब्दआतंरीउटता ८४ आंतरीचीव्यरी॥

क्षीराब्धीजाचर॥ जरासंधवीरप्यानीवार॥ भीमासीसंकेतसर्वेश्वर॥ दावीताजाहलातेधवा॥ ८६
तृणकाडीहातीधरुनी॥ भीमासदावीलीचीरोनी॥ धर्मार्जुनसंकेतजाणुनी॥ तैसेंचकेलेतेधवा ८६॥
जरासंदबळेधरीला॥ पायातळीघालुनरगडीला॥ दुरीभीरकाउनीयादीधला॥ परीसादांजडला
पुडती ८७॥ मागुतीहाकदेउनीजरासंद॥ भीमासीभीडेप्रसुबुध्य॥ सेवचीसंकेतदावीगोवीं
द॥ खंडवीसमयाकौतुकां॥ ८८॥ मागुताभीमउभाचीरला॥ येकभागदक्षेणेसयाकीला॥ दुजाउ
तरेकडेभीरकावीला॥ प्राणासमुकलाजरासंद॥ ८९॥ जालायेकचीजयजयकार॥ सुरवरव
र्षतीसुमनभार॥ वीजईजालापंडुकुमर॥ पार्थयदुवीरभेटले ९०॥ बंदीशाळाफोडील्यातेवेळा॥
बावीससहश्रराजसोडवीले॥ तीतुकेहीस्वस्थळासीपाटवीले॥ वस्त्रभुषणदेउनीया ९१॥
तोराजभांडारीद्रव्यआसंख्यात॥ तेरथींरप्रस्तासीनेलेसमस्त॥ सहदेवजरासंदाचेसुत॥
त्यासीराज्यदीधले॥ ९२॥ ऐसापुरुषार्थकरुनी॥ सेन्यप्रहस्ताआला परतोनी॥ त्यारकेसीगेले

सारंगपाणी॥ रथीं बैसोनी तेधवां॥ ९३॥ ऐसे दीवस कांहीं येक लोटले॥ धर्मराज बंधु प्रती बोलले॥
हे करभार द्रव्य आणीलें॥ त्याचे सार्थक करावें ९४॥ पडले द्रव्याचे परवत॥ सहस्र गज भरुनि वें
चींले वीत॥ तरी सहस्र वर्ष परीयंत॥ द्रव्य नसरे सर्वथा ९५॥ सर्व सामुग्री सीध्ध केली॥ याग आर
भावा ये वेळी॥ आप्त सोयरे श्रेष्ट सकळी॥ पाचारावे येस्नात॥ ९६॥ पाचारावे ब्राह्मण समस्त॥ जे शाप
नुग्रहें समर्थ॥ वेद नारायण हा साक्षात॥ नांदत ज्याचे हृदयात ९७॥ सप्तपुरी या तीर्थ आगाध॥
जेय जीव वसती ब्रह्मवृंद॥ जेवदांतरना नीब्रह्मानंद॥ नीज सुख चीद्रूप्ती ९८॥ शाहानव कु
ळीचे मु॰॰पाळ॥ आप्तसोयरे धृपदादी सकळ॥ वैरायादी माहान्रपळ॥ येस्नालागी पाचारा ९९॥
द्वारकेसी आधी पाठवावे दुत॥ जगद्यंद्या आमुचे कुळदैवत॥ तो श्यामा श्री कृष्णनाथ॥ रु
क्मीणी सहीत पाचारा॥ ७०० द्रोणाचार्य आणी कृपाचार्य॥ धृतराष्ट्रादी भीष्मादी माहा
आर्य॥ जे का केवळ स्नानसुर्य॥ पाचारावे आधी येथ॥ १ दुर्योधनादी बंधु सर्व॥ पाचारावे ते को॥

खवेदुर॥ माहास्वानीं सुपार्णव॥ आधीं येथ बोलावा॥२॥ ऐसी आज्ञा देता धर्मनृपती॥ उक्षा
नुलक्ष दुत धावती॥ धर्माची आज्ञा सर्व सांगती॥ नृपनी प्रती येगेसी॥३॥ तो दैवउदेलें आदुत॥
दुतन पाठवीता अकस्मात॥ नीजभारेसीं वैकुंठनाथ॥ नगराजवळी पातला॥४॥ दुत धावते आ
ले धर्माजवळी॥ सांगती जवळी आला वनमाळी॥ कुंजर भेरी गर्जती नीराळी॥ प्रतीशब्दे न
समाय॥५॥ ऐकता धर्मराज गहीवरला॥ दुत म्या आर्जुनी नाहीं धाडीला॥ आंतर वोळखोन
धावीनला॥ स्वामी मासा मज लागी॥६॥ येक प्रेम धरीता हरी पारी॥ मुलें वीन येतो लवलारी॥
मास्या भाग्यास अंत नाहीं॥ आला जावारी भीमकाची॥७॥ बंधु सहीत धर्मराव॥ नगरा
बाहेर येत धाव॥ तो सहीत रदी राघव॥ पंडुपुत्र देखीला॥८॥ सेवसोळा सहस्त्र कामीणी॥ सु
स्वरुक्मीणी वीश्वजननी॥ छपन्न कोटी यादवश्रेणी॥ तीलुक्या कामीणी आलीया॥९॥ साठ लक्ष
कृष्णकुमर॥ कन्या सुदश आलीया समग्र॥ चौदा सहस्त्र भेरी प्रचंड थोर॥ गजकुंभ्रीवरी घडक
ती॥ ॥१०॥

गजतुरंगपदतीरथ॥ आनुपम्यआळंकारमंडीत॥ ध्वजआपारलखलखवीत॥ जेवीपुष्करीसौदामीनी ११
मीत्रजैसीसुर्यपुत्र। चंद्रमंडळअतुल्यतळपतीछत्र। नीळरक्तवर्णवीचीत्र। दीव्यरहीलदीसती १२
कुचेंचामारसळकती॥ गजमाहानादकीकाळती॥ हीरेजडीलदांतोदांती॥ कर्णडोलतीमुक्तघोश १३॥
रत्नजडीतपाखरसुरेख॥ गळाघंटागर्जती आधोमुख॥ गजपाहातातेकोष्णउपासक॥ हरी ५
नामगर्जताती॥ १४॥ आतीरथीउद्भटवीर॥ पायीसीचालतीकोष्णकुमर॥ माहारणपंडीतधर्मधीर॥ ५
प्रतेकवीरलहरीचे १५॥ गजस्कंदीबैसोनबीदीजेन॥ हरीप्रताप वाखाणीतीगर्जोन॥ पुढेंकनक
वेत्रीधाउन॥ वाटकरीतचालीले १६॥ पाचंहीजणासीतेवेळी॥ क्षेमदेतवनमाळी॥ धर्महरीचो
आस्नाकमळी॥ मस्तकठेवीलेआदेरं॥ १७ हरीह्मणेतुह्मीदीक्षीतसहजी॥ आतुस्तीपुजाकरावी
आह्मीआजी॥ धर्मश्रीरंगनगरामाजी॥ मंदीरासीआणीला १८॥ चौदासहस्रमतवारण॥
आणीलेद्रव्यआळंकारभरुन॥ नानावस्त्रेरत्नेपंडुनंदन॥ त्यासकाधीषपुजीला॥ १९॥ तो

सकळंदेसीचेनृपवर। पातले घेउन करभार। आर्घ्यां येसी सहस्त्ररुषेश्वर। सीषासहीत पातले २०॥
जरासंदाचे बंदीहोत पडले। तेथीस सहस्त्रराज सोडीले॥ तीतुके हायसे पाहावया आले। करभार
घेउनीया २१॥ धन्याच्या रासी आपार॥ घरहि पांडवी कुबेर॥ त्रीदशासहीत सुरेश्वर। वीमानारु
रुढ पाहतेस २२॥ नवग्रह सुप्रसन्न॥ जयालाग भेकरजोडुन॥ श्रीरामभक्त बीभीषण॥ आनंद
पाहो पातला २३॥ सपछीपछेपन्नदेश॥ नवखंडीचे नराधीस्य॥ भीष्म द्रोण दी कौरवेश। पुत्रा
सहीत धृतराष्ट्र॥ २४॥ जे जे आले नरेश्वर। सासी धर्मा जाउन समोर॥ बहुत करोन आदर॥ रु
द्रप्रहस्तासी आणीला॥ २५॥ कोटें सीउपाकारी आगोदर॥ चेदंनसदननीर्मीलीवीचीत्र॥ सक
ळरुषीयास पवीत्र॥ तेथ राहावया दीधले॥ २६॥ धर्म ह्मणे सहदेवात। धौम्य पुरोहीताचेनमते॥
जे जे सामुग्री लागले यज्ञात॥ ते ते साध्य करी सत्वर॥ २७॥ मगभीष्म आणी जन्ममोहन॥ येकासनी
बैसले येउन॥ कौष्ण्य पदी मस्तक ठेउन॥ धर्मराज वीनवीतसे॥ २८॥ जे जे मनी इछीले तेते त्वा॥

हरीपुरवीला। सकळराज्य भूमुजाले। द्रव्य सन्नले आसंभव। २९। कायवीभागचारल्यावीण।
सांनपवेकदायसेन। तरीकवणाजे कवणकारण। तु नारायण जाणसी २०। आह्मी नेणती
श्रीरंगा। आज्ञासी होयक कायी सांगा। कंसांतका भवभंगा। आस्नाकरासहेरा। ३१।
मग तो बोले भाकरधरा। मी चतुर नरेंद्र नृपवरा। नंदाचा गोरसु कंसाचार। मज वीच्यार समजे
ना। ३२। यावरी अर्जुनाचा सारथी होय। हे तो जाणे भुवेनत्रये। धर्मे धरीले दुय पाय। तरी
मी कार्यक वीस्त्ररु आता। ३३ हरी ह्मणे मी कायेकरीण। घोळाचे चरणं बुलक्षाळीन। आ
णी उच्छीष्ट पात्रे काढीन। हे के कारण मज दीज। ३४ रुषीस ळागती जे जे उच्यार। ते ते पु
रवावे समग्र। राजपुजेसी चतुर। सेजेसी षय व्यासाचा। ३५। आपार आज्ञी या राज्य प्रभुना।
तयासी भक्ष भोज्य वीच्यारणा। हे कार्यी सांग दुस्यासना। आवस्य ह्मणे धर्मराजु। ३६।

द्रव्येलागेलआपार॥तवीदुरचीनीघावेससमग्र॥द्रोणआसेनद्रोणपुत्र॥अस्वथामाकरोहे २७॥
ब्राह्मणादक्षण॥सहजदेखद्रोणाचार्यमाहाराज॥जोप्रतापसुर्यतेजपुंज॥वेदांतआ
णीरणपंडीत॥२८आणीतीराज्यबहुतधन॥तेद्रोष्टिसीपाहुनधेर्याधन॥मगभांडारीचे
नयनते॥आवस्यझुणपंडुपुत्र॥३९॥यस्नासीयतीनानाचीत्र॥तेनीवाराचीचारआर्जुन॥
श्री झणावेभोजनप्रार्थनाभीमदोन॥भोजनकेवळकरवी॥४०॥सुमनमाळागंधअक्षता॥
द्रुपदीपपरमद्रव्यनह्वता॥हेआपीवीसमस्ता॥नकुळालागीसांगीजे॥४१॥सहतमधुद
धीपत्रंपुष्प॥हेसहदेवचीदीजेयन॥तोतंनुञ्यपुर्णहोईलयेथ॥तेगंगाजळवीळोकीजे॥४२॥
धीप्ररायाच्याबैसतीपंगती॥त्यासीपाडीकेद्रोपदीसती॥तेआवपुणीभगंवती॥करील
तुप्तीसमस्ता॥४३॥सीतोदकघेउनीराजकुमर॥असेंतसुगंधकरोनीयार॥भोजनक

सीसीवारयार॥ पुर्वीजीतयाची॥४४ त्रयोदशगुणीवोत्तीत्र। येकतांबुलसहस्त्रपत्र॥ हेदुंदुमना
सीसांगासत्वर॥ आवस्यवोथीष्टीरझणतसे॥ ४५ रुसीजेनेमीजे चौदोजण। कमलोद्भवमुख्यपुर्ण॥
१ दुर्वासस्यवनीहृदयरत्न। वेदोरनेकवक्सुर्यजे॥ ४६॥ लीलाब्रह्मनंदनवसीष्ट। चौथायेनेय
लोकीआतीवरीस। हेचौदेरुसीजेपष्ट। धर्मरायायाजोका ४७ राजाआणीभ्रगदीन॥ सर्वास
येकसारीखामान॥ हेमुख्यप्रभुसेलक्षेण॥ यसनपुर्णहोयतेणे ४८॥ ऐसोआसनादेउनसकळ॥
मगयेरुनासीआरंभुकेला॥ दीक्ष्यागृहणी धर्मबैसला॥ वोप्रासहीतमखाजवळी॥४९ येकस
वत्सरपरीयेंत। वसुधाराआखंडचालत॥ जातवेदजाला तृप्त॥ नुन्यकाहीनपडला १० ५०॥ १
थीभागपावेनीसमस्त॥ जैजैयकारगर्जत॥ आसंभाकेपुस्पवृष्टीहोत। शक्रप्रहस्तावरी
पैं ५१॥ रुषीरातेथोरलाहन। रसनाटीकरीतीभोजन॥ षड्रसान्नजेवीतीपुर्ण॥ तेदुर्लभ
सुरांत। ५२॥

(33) -18

रत्नतायिकरीतीभोजन॥ आसंख्येराजेरुषीगण॥ यासीप्रार्थीभीमसेन॥ करद्वय जोडोनी॥६३॥
ह्मणेकरीतोतुह्मासीनमन॥ सेषमात्रसांडीजेअन्न॥ यावरीनायेंकाळवचन॥ तरीबाधीन॥
सांडीसी॥६४॥उदरापुरतेमागुनघ्यावं॥ पात्रीसांडीतानव्हेबरवें ह्मणेमासेस्वभावययावें॥ तु
ह्मासीआसतीनोधीर॥६५॥भीमान्याधाकेकरुन॥ ब्राह्मणजेवीतीकांचीतअन्न॥ वीप्रगेले
सुखरुहोउन॥ तेजेगजीवन जाणीतले॥६६॥भीमासीह्मणेजगजीवन॥ गंधमाधनरुषीपुणे
त्यासीआणीजेबोलाउन॥ आगंसकारणपैत्यांचे॥६७॥भीमाचेयरिअभीमान॥ मीबकेकरुन
आगंकापुणी॥ वृकोदरजातवेगेकरुन॥ गंधमाधनआणावया॥६८॥तावद्धेवेश्याधरनीबहुत
मार्गीबैसलाअंजनीसुत॥ आतंरीश्रीरामरामजंपत पुच्छआडवेटाकोनी॥६९॥त्यासीभीमबो
लेप्रौढी॥ वानरावाटचेपुच्छकाढी॥ मजजाणआहेतातडी॥ रुषीदर्शनाकारण॥७०॥ तोह्मु

(33)-19

मंतबोलेनम्रवेचन ॥ भीमामनआलेवृधपण ॥ त्वुपुछेजडजाहलेपुर्ण ॥ आतामासेनउचलेचीग ६१ ॥
तरीतुबलीयाभीमसेन ॥ येकीकडेठेवीउचलोन ॥ आवस्यह्मणकौतींनदंन ॥ पुछउचलोनपा
हालेस ॥ ६२ ॥ नवसहस्रवारणाचेबळ ॥ तेभीमवेचीलेसकळ ॥ तेपुछनढळेआढळ ॥ तेसाधा
चेळपडलासे ॥ ६३ ॥ हालबळाजाहलाभीमसेन ॥ गदगदालासवायुनंदन ॥ ह्मणधर्मानुज्याग
वेसांडोन ॥ कीह्मणभ्रनेनोराहेव ॥ ६४ ॥ मगभीमस्तवीनोहणुमंत ॥ ह्मणप्रीयजीरघुनाथ ॥ देह्या
रायबळदर्पहाती ॥ सीतासोकहारणातु ॥ ६५ ॥ नोराभीमानभीमासोदेखीले ॥ मगपुछेहणुमंत
काढीले ॥ गंधमाधनातेवेळे ॥ धर्मानुज्यापालटा ॥ ६६ ॥ द्रीष्टीदेखीलागंधमाधन ॥ आगजेसेत त
सकाचेन ॥ परीतयाचेशुकरवदन ॥ दुर्गंधापुर्णयेसे ॥ ६७ ॥ भीमकरूनीनमस्कार ॥ उभाराहीलाजो
डोनीकर ॥ ह्मणेतुजपाचारीयादवेंद्र ॥ येरनांलागीधर्माचा ॥ ६८ ॥ मगबोलेगंधमाधन ॥ परमदु
र्गंधीशुकरवदन ॥ मीनयेतघेउन ॥ उपहासतीलसर्वही ॥ ६९ ॥ भीमह्मणेतुसीकांगी ॥ सुवर्णाऐसे

दोसनायुती। शुकरमुखदुर्गंधीयेती। कारणेंहोवयासीतेसांगा।।७०।। रूषीह्मणेऐकसावधा
न। पुर्वीमीहोतोबहुसधन। दानेंव्रतेंतपेंकेलेंपुण्य। येथावोधीनकरीनी।।७१।। ब्राह्मणाचाजा
यप्राण। ऐसेंबोलीलकुत्सरवचेन। ह्मणोनीयामासेंवदन। दुर्गंधीजाहलेंशुकराचें।।७२।। मनी
दचकलाभीमसेन। भीमातीरीसावधान। नकोबोलंकुत्सरवचेन। आलापरतोनरेंद्रग्रहस्थ।।७३।।
मगधौम्यासीबोलतेहा। स्वामीसावकासजेवा। नरचेसाचात्यागकरावा। प्रसादटेवोनीजपात्री।।७४
धौम्यह्मणतीनवलजाहलें। यासीहेंपुण्यकैसेंआलें। प्रार्थनाकरीतनम्रबोलें। आमुचेंफळलेंभा
ग्यवोट।।१७५।। आसोभीमाचीसंपदाबहुत। देखोनीदुर्योधनसंतापतं। ह्मणेयाचासाह्य
कारीश्रीकृष्णनाथा। त्याचेनीसमस्तपुण्यहोय।।७६।। श्रीकृष्णासीह्मणेदुर्योधन। तुमचें
पाडवांवरीमन। तुयेवढादेवहोउन। समतानसेतुझेठाई।।७७।। पांडवासीधरीसीप्रीती

तैसी आम्हां कडे नांही नीश्रीती ॥ तुसे संरक्षे तश्रीपती ॥ न चळचीती वाटते ॥ ७९ ॥ हरी म्ह
णे दुर्योधना ॥ मी समान आवघ्यां जना ॥ येका आधीक येका उणा ॥ सर्वथा नांही जाणपा ॥ ७९
दरीद्री राजा आणी रंक ॥ सर्वी समान जैसा आर्क ॥ समीर आणी गंगोदक ॥ सर्वी सी[illegible]
[illegible] देकरवसम जैसे ॥ ८० ॥ की सर्वा विषयी समान आंबर ॥ की समान पुष्पमकरंद ॥ की ग
गनी उगवला गगनी रोहीनीवरी ॥ सीतळ जैसा सर्वीसी ॥ ८१ ॥ तैसा मी दुर्योधना जाणा ॥ परी
जे काकुये कळे जन ॥ ते समर्थी सोमपुर्ण मास्यायरकिल्पीतो ॥ ८२ ॥ साची दावावया अर्थ चीती ॥
दुर्योधनासी म्हणे यदुपती ॥ येक कारण आहे नीश्रीती ॥ ते तु ऐके नीर्धारे ॥ ८३ ॥ ईतुके आहे
तो ब्राह्मण ॥ सा मासी सहस्त्र नीडनीया ॥ वोगी आणी उत्तमस्थान ॥ ध्यावया लागत यात ॥ ८४ ॥
येर त्या लीळा पाहावया ॥ मग बोलाउनी धर्मराया ॥ या मासासहस्त्र नीडुनीया ॥ वोगी आणी जा
णपा ॥ ८६ ॥ धर्म पाहे जो ब्राह्मण ॥ तो केवळ दीसे नारायण ॥ माहातपोय पारायण ॥ नस्ते होय
[illegible]दोसना ८[illegible]

परतोनी आला हरीपासी ॥ ह्मणे आवघेची पुण्यरासी ॥ आपवीत्र गुण येकापासी ॥ न दीसे कोठे
सर्वथा ॥ ८७ ॥ रकिंड दुर्योधन शोधीत ॥ आवघे पुरुषी मंडळ न्याहळीत ॥ ह्मणे येक हीं उत्तम नाही
यात दुषणयासी बहु दीसती ८८ हरीजवळी आला सत्वर ह्मणे हे आवघेची आपवीत्र हा
येकंही दीसेना सहात्र ॥ दोसी सर्वत्र आसती ॥ ८९ ॥ दुर्योधनासी ह्मणे जगजीवन ॥ तुझे ह्रदये कप
टे मलीन ॥ सदोसी यासी नीर्दोसी जाण ॥ हीं डंला त्रीभवनी आसेना ॥ ९० ॥ दुरात्मा दुर्बुधी जो खळ ॥
त्यासी आवघेची दिसती आमंगळ ॥ त्यासी मींकवी दिसे नीर्मळ ॥ पापे सकळ त्यापासी ॥ ९१ ॥ जैसे ॥
वैरोचीयेनयनी ॥ सकळ स्त्रीया दिसती जारणी ॥ तैसा तु दुरात्मा पापखाणी मळीणांतम
ळीन सर्वदा ॥ ९२ ॥ धर्मासी आवघे दीसती पुण्यवंती ॥ त्यावीं दोष भासत दुर्योधन राहीला
तटस्त आपुलमवीटा आंघ ॥ ९३ ॥ आसा वेस येक परीयंत ॥ राजसुयस्नउत्स्ग होत ॥ तो न तुस

(33)-23

वलवर्तले येकं तथा ॥ स्त्री तैसा वकासे ऐकोंव ॥ १४ ॥ जान्हवी तीरी जाण ॥ कोण्ही येक तपश्वी ब्राह्मण ॥ आरण्या मासी गुफा बांधुन ॥ स्त्रीयं सहीत राहीला ॥ १६ ॥ परमतेजर्थी देदिव्यमान सदा ॥ करी सीवउपासन ॥ नीतसे कैलासाहुनी वीमान ॥ माध्यानकाळी येत तया ॥ १६ ॥ तया वीमानी बैसोन ॥ कैलासा जाती दोघेजण ॥ नीत्य करीसी वीचन ॥ येता परतोन आश्रमा ॥ १७ ॥ ऐसे असेक तायेके का ळी ॥ दोघे हीडती वनस्थळी ॥ वीमानाचीं वेळ जाहली ॥ पुष्पे तोडीतो सवेंग ॥ १८ ॥ ते येकांत वनदेखोन ॥ कामातुर जाहला ब्राह्मण ॥ स्त्रीयेसी ह्मणे भोगदान ॥ देई मज येकाळी ॥ १९ ॥ तव ते ह्मणे भ्रतारासी ॥ वेडा सी आला माध्याना सी ॥ पुढे जाणे सीवपुजेसी ॥ हे गोष्टी मानसा धरुन का ॥ २० ॥ तुह्मी सर्वशास्त्री नीपुण ॥ बरवे पाहा वीचारुन ॥ तव तो काम्य व्यापीला पुर्ण ॥ घुर्मीत नयन पैजाहले ॥ २१ ॥ आतर भरले अनेंग ॥ पथंसाडुनी जाय आडमार्गे ॥ तवकाळ सर्प डसीला वेगें ॥ प्राण गेला ताकाळी ॥ २८ ॥ 12

अचेतनपडलेंप्रेत ॥ जवळीआलीस्त्रीधावत ॥ आटाहासेसोककरीत ॥ तोनारदतेथपातला ॥ ३
नारदह्मणेकायजाहले ॥ येरीनेजाहलेंतेचीसांगीतले ॥ प्रारब्धकैसेंउदयाआले ॥ भावेंवंदि
लेंनारदासी ॥ ४ ॥ येरीह्मणेनारदमुनी ॥ कांहींउपायसांगायेक्षणी ॥ येरूह्मणेशक्रप्रस्थालायु
नी ॥ प्रेतनेरसिवेंगं ॥ ५ ॥ पुढेंपुढेंजातनारदमुनी ॥ मागेंयेतरोवघेउनी ॥ येऊनमंटपातआ
णोनी ॥ आकस्मांतटेविले ॥ ६ ॥ येऊनापासीटाकीलेंप्रेत ॥ बैसलेतेथेंश्रेष्ठसमस्त ॥ ह्मणती
पैलेंतेंइंद्रप्रहस्त ॥ उचलीकुंतपवेगेसी ॥ ७ ॥ ह्मणेसर्पदंशजाहलाअंतरासी ॥ कोण्हीउट
वासत्वरयासी ॥ तरीनमस्कारकरासी ॥ देखोनीधर्मघाबरीला ॥ ८ ॥ ह्मणेयेऊनासावन्धवे
डवेले ॥ जैसेंदुग्धीसेंधवपडीयेले ॥ स्वाकारस्वोंबीले ॥ हास्तआरंवडीलेब्राह्मणी ॥ ९ ॥ श्री
धर्मजाहलादिनवदन ॥ समस्तावीनवीकरजोडोनी ॥ कोण्हीतपोतेजयेचोनी ॥ उटवासी

प

अकुंठे॥१०॥लटस्तपाहातोसभाजन॥कोण्हीनबोलतीवचन॥धर्मराजजगदेकेकरोनी

नयेन॥जगदंद्याकडेपाहे॥११॥ह्मणेकैवारीयाभक्तपछेला॥सेवटीलाआनर्थवोडवला॥

जैसाविदेशहुनघरासीआला॥वेसीतनागवीलातस्करी॥१२॥हातीआलागनिधान॥ते

थेपडलीविसीयेउन॥मायबापतुजगजीवन॥तुसायेस्नतुसाभाली॥१३॥मीकोकरुतुसेदीन

तुसाभालीआपुलायेस्न॥मीयेस्नकरीताजरीह्मणवीन॥तरीजोल्हाहीसडे॥१४॥ऐकोनधर्माचे १३

करुणावचेन॥गहीवरीलेभक्तसज्जन॥सुषपाळादीकौरवदुर्जेन॥हांषपुर्णमानीती॥१५॥

खुनवीतीयेकमेकासियेक॥बेरेह्मणतीमांडीलेकौतुक॥चांडाळदुरासस्कळीक॥उनेपाहती

भक्ताचे॥१६॥परीधर्माचापाटीराखाथोर॥वैकुंटपुरीचासकुमार॥तोउनेपुडनेदीअनुमात्र॥

कमळनेत्रकमळापती॥१७॥मेघगंभीरगीरागर्जेन॥बोलेरुकमीणीप्रानजीवन॥मनमथजे

नकोजेनार्दन । श्रीकृष्णसमर्थजाणपा ॥ १८ ॥ ह्मणेवेचावेकाहीनीजतप । उठेलतरीनव्हेकुनुप ।
यावरीविरंचीचाबाप । कायकरीतापैजाहला ॥ १९ ॥ पीतवसनश्रीकरधरा । सुरंगरुळेउतरीवस्त्र ।
मंदहास्यवारीजनेत्र । प्रेताजवळीपातला ॥ २० ॥ हातीघेलरक्तजडोलसारी । सव्येकरीचोतीपुल
नारी । कृष्णयेसीपापकारी । हासोलागलेगद्गदा ॥ २१ ॥ श्रुश्रुपाळदीकौरवदुर्जन । ह्मणती
हाकायआचरलापुण्य । कोणतेतपकेलेनीर्वाण । जेन्मादारभ्यआजवरी ॥ २२ ॥ माहाकपटि
चोरजार । गोवळउच्छीष्टखाणार । येकह्मणतीघराधिर । कौतुकपाहाउंगेची ॥ २३ ॥ तोकायबो
लेमधुकैटभारी । मीआजन्मब्रह्मच्यारी । तोआवघेहासतीदुराच्यारी । टाळीयापिटणीकरत
टी ॥ २४ ॥ ब्रह्मच्यार्यसंकल्पकरुन । ब्राह्मणामुखीजीवन । कृष्णेघालीतारवडबडोन । उठवी
लाविप्रतेवेळा ॥ २२५ ॥ जाहलायेकचीजेयजेयकार । देववर्षतीपुष्पबंर । प्रेमेदाटीलायुधी
ष्टीर । भक्तआपारस्तवीताली ॥ २६ ॥ सकळदुर्जनतेवेळी । आधोवदनजाहलेसकळी । आ

नंदलीभक्तमंडळी ॥ पिटलीटाळीसकळीक ॥ २७ ॥ यावरी उठीला तो ब्राह्मण धर्मे केले त्याचे पुज
न ॥ स्त्रीयसहीत गौरउन ॥ वस्त्रभुषण अर्पीली ॥ २८ ॥ तो येस्नातुन येक जंबुक ॥ अकस्मातनी
घालायेक ॥ कुंडवेदिके वरी बैसुन देख ॥ पुढील भवीस्य वाखाणी ॥ २९ ॥ गर्जोनी याबोले त्रीबध्य ॥
येथ येक होईल सीरछेद ॥ पुढे दीसतो मोटा वीरोध ॥ कलहा आगाध माजला ॥ ३० ॥ ये पुनी
ते रावर्षि आवधारा ॥ निवर होईल वसुधारा ॥ जीतुके आले नृप या आवधारा ॥ तीतुके पुढे आ
टतील ॥ ३१ ॥ ऐसा तो जंबुक बोलीला ॥ मग तेथ वी गुप्त जाहला ॥ आसो पुढे स्वाहाकार चाली
ला ॥ ब्राह्मण हास्य करीती ॥ ३२ ॥ हे जयमुनी भारती ने समंत ॥ श्रोती जाणीजे यथार्थ ॥ क्रोष्टे
उठवील प्रेत ॥ हे कथा न कळे तेथीचे ॥ ३३ ॥ हे कथा गोड ऐकीली ॥ म्हणोनी हरीवीजई याजोली ॥ १
स्वसुपाळा वेसीरछे दीले ॥ हे बाली पुढे परीसो त आला ॥ ३४ ॥ पुढील अध्याई सुरस ॥ द्रौप
दीवाढीले समस्तास ॥ तेथे कौतुक वीरास ॥ जेगनीवास दावीले ॥ ३५ ॥ हरीवीजय करीता

(33)-28

ग्रंथ

सर्वथा विजय होईल निपुर्ण । येकैक करीता आवृतन । सकळ मनोरथ पुर्ण होती ॥ २६ ॥ संपतीवी
द्या पुत्र धन । कामीक पावती करीती करतां श्रवण । हे वीटल वरदान । पंढरीये सी दीधले २७ ।
पंढरिनगरी येथार्थ । प्रगटला हरीवीजये ग्रंथ । श्रवणे सकळ सकृत वारीत । संसयसंसय श्रो
तहो ॥ २८ ॥ भक्तपाळका पांडुरंगा । ब्रह्मानंदा पुर्णा भंगा । श्रीधर वरदा निःसंगा । आ
व्ययेअद्ययासुखाब्धी ॥ २९ ॥ इति श्रीहरीवीजय ग्रंथ ॥ संमत हरीवंश भागवत ॥ सदाप
रीसातसंत ॥ त्रये त्रिंशतीअध्याये गोड हा ॥ २४० ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीराम जय राम
प्रसंग ॥ ३३ ॥

(33)-29

৭২

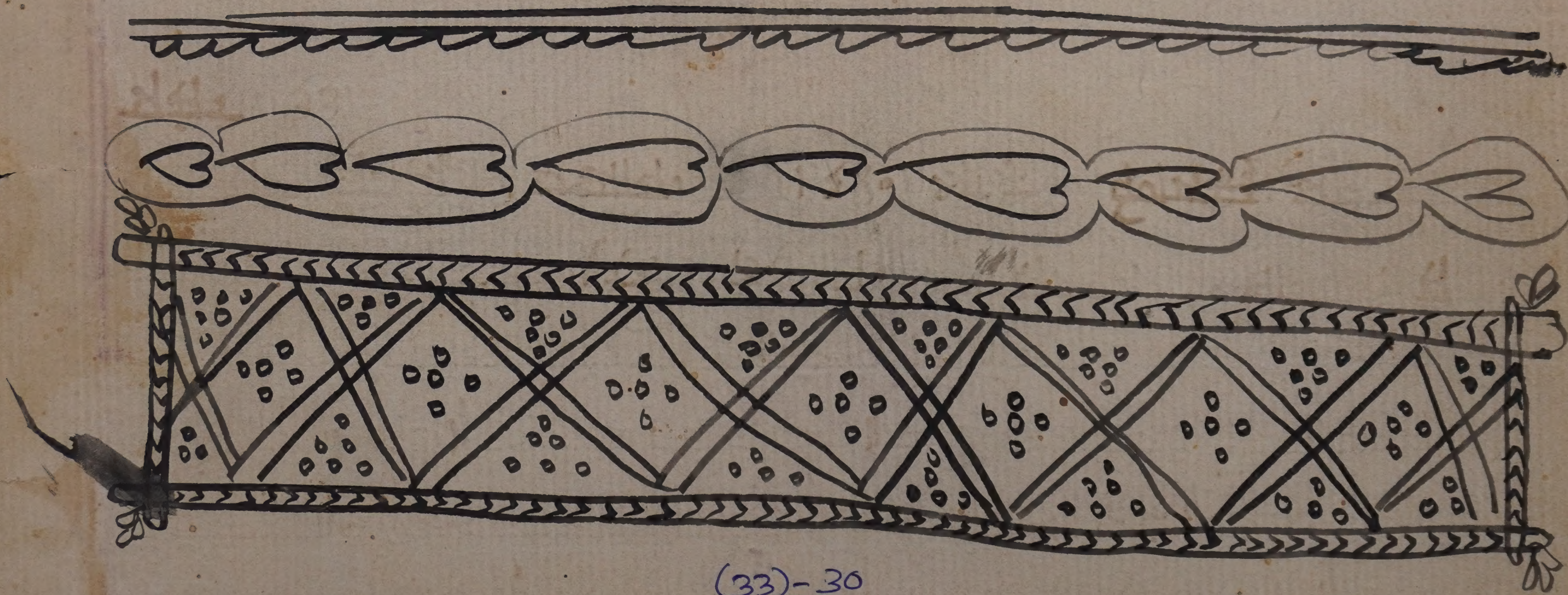

(33)-30